

Paulunê papia gêdêḡ lau EPESE

Paulunê papia gêdêḡ lau Epese nec ḡac tau keto gebe êwaka biḡ, tê Anotôtô taê gêjam gebe êḡgômḡa nê, sa ênêc awegeḡ gebe “Êndêḡ ḡanocgeḡ ma em-biḡ gêḡ samob aḡge undambê to nom tôḡ, go êkêḡ Kilisi êtu ḡamôkê” (1:10). Go keto kêtú tonecḡa gewiḡ gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêḡ lêḡ samob sêwaka biḡ kapôêḡ tonañ ḡam sa, ec sêkêḡ gewiḡ Jesu Kilisi êmbiḡ ḡamalac pebeḡ tonḡ têtú gêḡ ḡanô tageḡ.

Paulu gêoḡ papia tau ḡatêna sa gec ḡasêbu ḡamataḡa keto kêpi Tameḡi Anôtô kêjaliḡ nê lau sa têtú ḡanô tageḡ ḡalêḡ. Eḡ kêsuc êsêacnêḡ biḡ ôkwi ma kêgaboac êsêac su aḡga nêḡ sec kêtú Latu Jesu Kilisiḡa, tec kêkêḡ ḡalau Dabuḡ kêtú moasiḡ kapôêḡ tonañ ḡakamaclaḡ gebe gêjac êsêac ḡawae biḡḡanôgeḡ. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêḡ lêḡ samob amboac lau, taḡ seḡgom Kilisi gêbiḡ êsêac tôḡgac êtu anô êpi tauḡ nêḡ sêmbiḡ tauḡ tôḡ tonḡanôgeḡḡa. Kilisi gêbiḡ Anôtônê lau tôḡ têtú gôlôac dabuḡ tageḡ nec, Paulu gêwa sa to gê dôḡ kêpi biḡ tonec ḡai gebe gê dôḡ gôlôac dabuḡ kêpi ôli teḡ, taḡ Kilisi kêtú ḡamôkê naḡ, me kêpi andu teḡ, taḡ Kilisi kêtú ḡaalê kêclêsuḡa naḡ, me kêpi awê teḡ, taḡ Kilisi kêtú ênê akweḡ naḡ. Paulu keto papia tau keto biḡ gêjam dani ma eḡ taê gêjam Anôtônê moasiḡ, taḡ mênkêtu anô kêpi Kilisi naḡgac. Ênê ḡalêlôm kêkac eḡ todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp ḡasawa gêwiḡ-

gêwiņ. En keto biņ samob kepeņ Kilisi têtac gêwiņ ņamalacņa to kêkêņ tau kêtû da gêjô ņamalac suņa ma kêsuc ņamalacneņ sec ôkwiņa to taê labu ma kêmoasiņ ņamalacņa to nê ņalêlôm ņawê ma nê lêņ selecņa.

ņadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gôlôac Dabuņ 1:3–3:21
3. Lêņ wakuc gêjac lau, taņ Kilisi gêbiņ êsêac tôņ naņ ņawae 4:1–6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taņ Anôtô kêkalem aê naņ, ņoc biņ êndêņ Anôtônê lau, taņ sêkêņ gêwiņ Kilisi Jesu sêņgôņ Epese naņ. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêņ moasiņ to biņmalô êndêņ amac êwac.

Moasiņ taņ tatap sa kêtû Kilisiņa

³ Aweņ gêôc aêacnêņ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, taņ kêkêņ Kilisi ma gêjam mec aêac ņa mec ņalêlômņa tokaiņ-tokaiņ, taņ ņam kêsêp undambê naņ. ⁴ Anôtô kêkêņ nom atomgeņ, ma kêjaliņ aêac sa tatu ênê gêņ kêtû Kilisiņa e tatu lau dabuņ to ņaņêņ tamoa eņ laņônêm. Anôtô têtac gêwiņ aêac, ⁵ tec taê gêjam kêtû tôņ gebe êkêņ Jesu Kilisi êwê aêac dandêņ eņ tana natatu ênê latui. Biņ tonañ eņ têtac gêwiņ gebe êņgôm ņanô êsa. ⁶ Lambiņ êndêņ Anôtô gebe kêkêņ latu, taņ têtac gêwiņ eņ naņ, mênkêtû moasiņ ņawasi tau gêdêņ aêac.

⁷ Kilisi tau kêgaboac aêac su ņa nê dec ma kêsuc tagêli biņsu ņabiņ ôkwi. Biņ tonañ gêwa ênê moasiņ

kapôênanô sa. ⁸ Anôtô kêsêwa moasiŋ tonan mênkêpi aêac. En ñac tokauc to kêjala biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ nan, ⁹ tec gêwa nê biŋ ñalêlômña sa gêdêŋ aêac ma gebe êngôm biŋ taŋ taê gêjam kêtú tônia nan, ñanô êsa gêdêŋ taŋ kékêŋ Kilisi. ¹⁰ Anôtô ênac dabiŋ nê biŋ, taŋ kêmasaŋ nan, êndêŋ ñanocgeŋ ma êmbiŋ gêŋ samob aŋga undambê to nom tônia, go êkêŋ Kilisi êtu ñamôkê.

¹¹ Ñac tau kékêŋ aêac awê kaiŋ gêŋlênsêŋ kêtôm Anôtô kêmasaŋ kwananŋeŋ ma gêgôm biŋ, taŋ taê gêjam kêtú tônia nan, ñanô kêsa. ¹² Aêac taŋ akêŋ mateŋ Kilisi kwananŋeŋ nan, alambiŋ Anôtônê ñawasi.

¹³ Ma amacnêŋ biŋ amboac tonanŋeŋ. En kékêŋ amac aŋô biŋñanô ñamêtê, ñawae ñajam kêpi lêŋ Anôtô ênam amac kêsiŋa e akêŋ gêwiŋ Kilisi, ma Anôtô kékêŋ Ñalau Dabuŋ, taŋ gêjac mata nan, kêtú ñabelo atu ênê gêŋña. ¹⁴ Ñalau Dabuŋ tau kêtú aêacnêŋ gêŋlênsêŋ ñakamaclauiŋ, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê gêŋ ma talambiŋ ênê ñawasi.

Paulunê mec

¹⁵ Aê gaŋô amac akêŋ gêwiŋ Apômtau Jesu to têmtac gêwiŋ Anôtônê lau samob ñawae, ¹⁶ tec gam danŋe Anôtô kêtú amacña gedêŋ tôniaŋeŋ ma taêc gêjam amac kêsêp ñoc mec ñalêlôm, ¹⁷ ma kateŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê Anôtô, aêac Tameŋi eŋ, taŋ kêtú ñawasi ñatau nan, gebe eŋ êkêŋ Ñalau ênsuiŋ kauc mêtêŋa to eoc biŋ lasêŋa êndêŋ amac e ajala Anôtô ñanôgeŋ. ¹⁸ Aê kateŋ gebe Anôtô êpô nêŋ ñalêlôm ñawê êsa e ajala ênê kalem, taŋ akêŋ matem nan, to ajala moasiŋ ñawasi tolêlôm-tolêlôm, taŋ gêjac mata gadêŋ nê lau nan,

19 to ajala ênê ñaclai kapôênj kêlêlêc, tanj gêjam kôm gêmôa aêac takênj-gêwiñwaga ñalêlôm nanj. Ñaclai ñajana kapôênj tonanjenj 20 gêjam kôm gêdênj tanj Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anja ñacmatênênj ma ketoc enj gêngônj ênê anôña anja undambê. 21 Kilisi gêngônj tônê ma gêjam gôlinj apômtaui to ñaclai ma ñactêkwa to ñataui. Enj kêlêlêc ñaê towae samob, tanj tetoc sa anja nom tonec to ônênja nanj su. 22 Anôtô kêkênj gêñ samob kêsô Kilisi akainj ñalabu ma kêkênj enj kêtû gôlôac dabunj ñamôkê gebe ênam gôlinj gêñ samob. 23 Gôlôac dabunj tau tonanj kêtû Kilisi ôli, ma enj, tanj gêbiñj gêñ samob tôñ nanj, gêjam ôli tau auc samucgenj.

2

Anôtô gêñu aêac sa tamoa matenj jali

1 Amac agêli biñsu to nêmm sec gêgôm amac atu matê su. 2 Gêmunjenj agôm nêmm gêñ amboac tonec, asêlêñj kêtôm nom tonec ñagôiiñj to asô ñatau, tanj gêjam gôlinj ñaclai sec umbonj ñalabuña to ñalau, tanj gêjam kôm kêpi lau tanjenpêc gêdênj Anôtônê biñ nanj ñalabu. 3 Gêmunjenj aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêñj lêñj kêtôm têtac ñakalac kêkac aêacña. Aêac dagôm gêñ, tanj ôlinj to ñalêlôm kêkac aêacña nanj, ñanô kêsâ, tec Anôtô têtac ñandanj gêdênj aêac kêtôm têtac ñandanj gêdênj êsêac ñagêdô.

4 Mago Anôtô taê walô aêac ñanôgenj ma têtac gêwiñj aêac kêlêlêc, 5 tec kêkênj aêac, tanj tatu mêtê kêtû tagêli biñsuña nanj, tamoa matenj jali dawinj Kilisi. Anôtônê moasiñj gêjam amac kêsi. 6 Ma enj gêñu aêac sa dawinj Kilisi Jesu to ketoc aêac dangônj gamênj undambêña dawinj enj. 7 Anôtô gêgôm gêñ

tonañ gebe êtôc nê moasiñ tolêlôm-tolêlôm êndên lau êndên têm samob, tañ oc mênêsa nañ. Moasiñ tau gêwa tau sa gêdên tañ Anôtô têtac gêwiñ aêac ma kêkên Kilisi Jesu gêmên nañ. ⁸ Gebe Anôtô kêmoasiñ amac, tec gêjam amac sa kêtû akên gêwiñña. Taôm agôm atom, Anôtô tau kêkên ñaômagen. ⁹ Namalac teñ nê kolenj gêjam eñ sa atom, gebe teñ etoc tau sa atom. ¹⁰ Anôtô tau nê kolenj ñanô aêac. Eñ gêwiñ Kilisi Jesu ma kêkên aêac gebe tanam kolenj ñajam, tañ eñ kêmasañ kwananjen nañ, gebe tasa nêñ lêñ tapen ñanô tonanjen.

Anôtô gêbiñ aêac tônia tatu gôlôac dabun tagen

¹¹ Amboac tonañ taêm ênam gebe gêmunjen tenemi sêkôc amac amboac tentenlatui, ma lau Juda, tañ sêsa êsêac ña lemen nañ, tec sêsam amac gebe lau samuc. ¹² Gêdên ñasawa tonañ amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnên lau ñagêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kainj poac ñamoasiñ, tañ Anôtô gêjac mata gêdên nê lau nañ atom. Amac amoa nom tonec akên matem gên teñ atom to ajam kauc Anôtô. ¹³ Mago galoc awiñ Kilisi Jesu ma amac, tañ gêmunjen amoa jaêc nañ, atu gasuc amên kêtû Kilisi gêmac ênduña.

¹⁴ Kilisi tau kêtû aêacnên binmalô ñamôkê. Eñ gêbiñ aêac Juda to lau samuc tônia tapi tagen to gesen kisa, tañ kêtû balanjen aêac gêngic nañ, su ña tau ôli. ¹⁵ Eñ gesen binjsu ñajatu to ñagôlinj su gebe êkên tonj luagêc têtû tonj wakuc tagen êmoa eñ tau ñalêlôm, tec kêkên binmalô. ¹⁶ Eñ gêmac êndu anja kakesotau, tec gesen kisa su jagêbiñ lulujen tônia têtû ôli tagen ma gê wama gêdên Anôtô. ¹⁷ Amboac tonañ Kilisi gêmên ma gêjam mêtê kêpi binmalô tau

ɲaɲawae ɲajam gêdêɲ amac, taɲ amoa jaêc Anôtô to êsêac, taɲ têtû gasuc eɲ naɲ ¹⁸ gebe ɲac tau tonanɲ kêkêɲ ɲalau tageɲ gêwê aêac samob dêdêɲ Tama taja.

¹⁹ Amboac tonanɲ amac atôm lau jaba to lau ɲamagêɲa kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launêɲ ɲagêdô to atu Anôtônê gôlôac awiɲ. ²⁰ Eɲ kêkwê amac sa atu andu akô nombanɲ aposolo to propete ɲaô. Ma Kilisi Jesu tau kêtû andu tau ɲaalê kêclêsuɲa. ²¹ ɲac tonanɲ gederɲ andu tau tônɲ ma êɲgôm êtu kapôêɲ e êtu Apômtaunê lôm dabuɲ, ²² ma kêsuɲ amac sa awiɲ atu Anôtônê andu. taɲ nê ɲalau gêjam auc naɲ.

3

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

¹ Kêtû tonanɲa aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê ɲac kapoacwalôɲa kêtû amac lau samucɲa nec, kateɲ mec gêdêɲ Anôtô. ² Amac anôgac gebe ɲac moasiɲ Anôtô kêkêɲ sakiɲ gêdêɲ aê kêtû êmoasiɲ amacɲa. ³ Anôtô geoc nê biɲ, taɲ gêc lêlômgeɲ naɲ, lasê gêdêɲ aê kêtôm biɲ, taɲ kato dambêgeɲ gêc ɲamataɲa naɲ. ⁴ Amac embe asam biɲ tau, oc ajala ɲoc kauc kêsa kêpi Kilisinê biɲ, taɲ gêc lêlômgeɲ naɲ. ⁵ Gêdêɲ têm gêmuɲɲa ɲamalac sêjala biɲ, taɲ gêc lêlômgeɲ naɲ atom. Mago galoc Anôtô kêkêɲ nê ɲalau geoc biɲ tau lasê gêdêɲ nê aposolo dabuɲ to propete. ⁶ Biɲ taɲ gêc lêlômgeɲ naɲ, tau tonec gebe Lau samuc sêɲô ɲawae ɲajam, tec gêgôm êsêac sêwê kaiɲ Anôtônê gêɲlênsêm to têtû Kilisinê ôli ɲagêɲlêlôm ma têtap biɲ, taɲ Anôtô gêjac mata kêtû Kilisi Jesuɲa naɲ, ɲaɲanô sa sêwiɲ.

⁷ Anôtô taê walô aê, tec kêkêñ aê katu ñawae ñajam tonañ ñasakinwaga. Ñaclai ñatau en, tec kêkêñ kôm tonañ gêdêñ aê. ⁸ Anôtônê lau samob nêñ ñac ñasec aê, mago ñac moasin ketoc aê sa gebe jasôm ñawae ñajam lasê êpi ñac tolêlôm Kilisinê awa tengeñña êndêñ lau samuc ⁹ to jawa Anôtônê lêñ êngôm nê biñ ñalêlômña ñanô êsaña sa êndêñ lau samob. Gêdêñ andanげanô Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob nañ, kêsin biñ tonañ gêc lêlômgeñ, ¹⁰ gebe galoc gôlôac dabuñ sêwa Anôtônê kauc mêtêña tolêlôm-tolêlôm sa êndêñ apômtau to ñaclai undambêña. ¹¹ Anôtô kêsa lêñ tonañ, tec gêgôm biñ, tañ taê gêjam kêtú tòn gêdêñ andanげanô nañ, ñanô kêsa kêpi aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu tau. ¹² Aêac tasêp en tòn to takêñ êwiñ en, ma tatêc taun atom, ôliñ andan Anôtô to tasa en ñagala totêntac êpa sugen. ¹³ Amboac tonañ aê kateñ gebe ñoc gêñwapac, tañ gaôc kêtú amacña nañ, êlêc amac sa atom. Ñoc gêñwapac tau êngôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwiñ aêacña

¹⁴ Kêtú tonanña aê kêpôn ocduc gêdêñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama, ¹⁵ tañ nê ñaê kêpi gôlôac undambê to nomña samob kêtômgeñ nañ. ¹⁶ Aê kateñ Anôtô gebe êkêñ ñaclai êndêñ amac êtôm ênê ñawasi kapôn ma êkêñ nê Ñalau êpuc nêñ ñalêlôm tòn ñajaña êsa. ¹⁷ Amac akêñ gêwiñ Kilisi tec êkêñ nêñ ñalêlôm êtu ênê andu ma têmtac êwiñ ñanô ñawakac enseleñ naendêñ amac tañ. ¹⁸ Go amac to Anôtônê lau samob nêñ kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwiñ aêacña kesewec kêtú tapa to kêtú baliñ ma kêpi gêja to kêsêp gêja ¹⁹ ma ajala Kilisinê

têtac gêwiņ tonaņ, taņ kêlêlêc kauc samob nêņgen su naņ, gebe Anôtô tau ênam auc samucgen.

²⁰ Ma ñac tau tonaņ, tec oc êņgôm gêņ samob, taņ aêac tateņ to taêņ gêjam naņ, ñanô êsa êlêlêc nêņgen su êtôm ñaclai, taņ gêjam kôm gêmoa nêņ ñalêlôm naņ, ²¹ gôlôac dabuņ to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê ñawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têm to têm nêņgen êna. Biņñanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tageņ

¹ Amboac tonaņ aê, tec ganğôn kapoacwalô kêtü Apômtauņa nec, jalêņ biņ amac gebe asa nêm lêņ êtôm Anôtônê kalem, taņ kêtap amac sa naņ.

² Ambu taôm to amoa tonêm ñalêlôm malôgen, aê biņ tôngeņ ma asip taôm sa totêmtac êwiņgen. ³ Ôlim palê gebe Ñalau êkêņ biņmalô êmbiņ amac tôn atu gêņ tageņ. ⁴ Ôlim tageņ to Ñalau tageņ êtôm Anôtô kêkalem amac ma akêņ matem nêm ñanô kalem ña tageņ. ⁵ Apômtau tageņ ma biņ takêņ gêwiņņa tageņ to busaņgu tageņ. ⁶ Ñamalac samob Tameņi Anôtô tageņ, taņ kêtü gêņ samob ñatau ma gêjam kôm kêpi gêņ samob naņ, gêjam gêņ samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasiņ sa gêdêņ-gêdêņgen kêtôm Kilisi tau gêjam dôņ ma gêjac sam gêdêņ aêac. ⁸ Kêtôm biņ tec gêc gebe.

“Eņ kêpi lólôc gêja

ma kêkôc lau kapoacwalôņa sêwiņ eņ,

ma gêjac sam gêņ ñajam ñaômageņ gêdêņ lau.”

⁹ Ñalô tonec gebe “Eņ kapi lólôc gêja” naņ ñam amboac ondoc. Ñam tau tonec gebe kêsêp nom ñalêlôm ñakêlêndiņ gêja gêmuņ. ¹⁰ Ñac tau, taņ kêsêp

gêja nan, ñac tau tonanj kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêñ samob auc. ¹¹ Ñac tau tonanjenj tec kêkêñ lau ñagêdô têtû aposolo ma ñagêdô têtû propete to ñagêdô têtû jaenwaga ma ñagêdô têtû lausakinj to kêdônwaga. ¹² Kilisi kêkêñ lau amboac tonanj gebe ênac dabinj Anôtônê lau sênam sakinj ñapep gebe sêmboa enj ôli sa ¹³ e takêñ gêwinj êmbinj aêac samob tônj tapi tagenj to tajala Anôtônê Latu êtu tônj ma têtôp tatu lau kapôênj e tatôm Kilisi tau nê dôñ. ¹⁴ Ma tatôm ñapalê dedec êtiam atom gebe laudansañnêñ mêtê êtêlinj to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêlinj to gêbam wanj nec atom. Lau amboac tonanj têtîm to sêsau ñamalac. ¹⁵ Aêac amboac tenj. Aêac tasôm binjanô êndênj tauñ totêntac êwinjenj ma têtôp tatu kapôênj e nêñ lêñ samob esewec tatôm Kilisi, tanj kêtû ñamôkê nanj. ¹⁶ Ñac tau tonec tec gêbinj ôli ñagênjêlôm samob tônj kêpi tagenj to kêkêñ ñaduc gêdinj kêsô tau ma ñakalôc gedenj ôli ñagênjêlôm tônj. Ôli ñagênjêlôm gêdênj-gêdênjenj embe ênam kôm, tanj gêjac gêñ tau ñawae nanj, oc ôli êtôp to êmboa tau sa ma têtac gêwinj êmbinj ñanô tau tônj.

Kilisi kêkêñ aêac tasa lêñ wakuc

¹⁷ Amboac tonanj aê jasôm ñoc binj tonec êndênj amac toac gêjac Apômtaugenj gebe Asa nêñ lêñ atôm lau samuc, tanj taênj gêjam binj ñaôma-ñáôma elême nanj atom. ¹⁸ Ñakesec gêjam êsêacnêñ kauc auc. Êsêacnêñ kauc masi to nêñ ñalêlôm ñadani, tec kêbalanj êsêac auc gêdênj sêngônj matenj jali, tanj ñam kêsêp Anôtônã nanj. ¹⁹ Êsêac sêgôm gêñ waucwaucgenj ma sêgôm gêñ môp-môp samob

gêjam auc, sêgôm kêtû materj katu awaŋa tomajen gêbacgenj.

²⁰ Binj amboac tonanj têdôŋ gêdêŋ amac kêtû Kilisiŋa atom. ²¹ Amac anô ŋawae tau to têdôŋ mêtê tau gêdêŋ amacgac kêtôm binjanô, taŋ gêc Jesu tauŋa nanj. ²² Amboac tonanj awi nêŋ ŋamalac lanŋwa, nêŋ ŋalêlôm geo, taŋ kêsa lêŋ gêmuniŋa nanj sinj. Têtac ŋakalac kêsau gêôc ŋamalac lanŋwa e gesenj tau su gêjaŋa. ²³ Amacnêŋ ŋalêlôm to binj, taŋ taêm gêjam nanj, êtu wakuc samucgenj. ²⁴ Ma asô ŋamalac wakuc, taŋ Anôtô kêkêŋ kêtôm tau nê katu nanj sa. Eŋ êwaka tau sa ŋa lêŋ gêdêŋ to dabunj binjanôŋa.

²⁵ Amboac tonanj awi binjansanj sinj ma asôm binjanô êndêŋ taôm êndêŋêndêŋgenj, gebe aêac tatu ôli tagenj ŋagêŋlêlôm. ²⁶ Embe têtac ŋandanj, nanj anŋôm taôm sec atom ma aê têtac ŋandanj tôŋ e oc naêsêp nec atom. ²⁷ Aliŋ taôm gebe Sadanj êŋgônj amac ŋasawa atom. ²⁸ ŋac genjenj ênam genjenj gêŋ êtiam atom, tau lêma ênam kolenj acgom, gebe êkôc nê kolenj ŋanô ma ênac sam endenj lau, taŋ sêpô lêna tauŋa nanjenj. ²⁹ Binj agwa-agwa êsa awemsunj atom, asôm binj ŋajamgenj, taŋ êpuc lau-sêpô-lênawaga tôŋ to êmoasinj lau, taŋ sêŋô binj tau nanj. ³⁰ Ma anŋôm Anôtônê ŋalau Dabunj nê ŋalêlôm ŋawapac êsa atom, gebe eŋ kêtû ŋabelo Anôtô ênam amac kêsi endenj nê becŋa. ³¹ Binjkalom samob to binj keso-keso ma têtac ŋandanj to ali awem sa ma binj alôb-alôb to binj sêsec tonanj ŋai samob nanj, awi sinj. ³² Amoasinj taôm to taêm walô taôm ma asuc nêŋ binj ôkwi êndêŋ-êndêŋgenj, anŋôm êtôm Anôtô kêsuc amacnêŋ binj ôkwi kêtû Kilisiŋa.

5

¹ Amac atu Anôtônê ñapalê, tañ enj têtac gêwiñ nanj, tec atêku engeñ. ² Ma asêlêñ totêmtac êwiñgeñ amboac Kilisi gêwiñ aêac to kékêñ tau kêtú aêacña kêtú moasiñ to da gêdêñ Anôtô gêñu ñamalu ñajam.

³ Asôm gêñ mockaiño to mockaiñña ma geñ môm-môm samob to biñ matem katu awaña êsêp nêmbiñgalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec biñ amboac tonañ ñai. ⁴ Andec biñ sêsec ma biñ meloc-meloc to biñ agwa-agwa kêtôm amac asôm atomña amboac tonañgeñ, anam danjegenj êjô. ⁵ Biñ tonec amac ajalagac gebe Mockaiño to mockaiñ teñ me môm ñatau teñ me ñac mata katuboa teñ, tañ talic enj kêtôm ñac gêjam sakiñ anôtô jabaña teñ nanj, nêñ teñ oc êwê kaiñ gêñlênsêmbiñga Kilisi agêc Anôtô nêñ gamêñ atom.

Tasêlêñ tamoa ñawê ñalêlôm

⁶ Lau teñ têtím amac ña biñ ñaômañaôma atom, gebe kêtú biñ amboac tonañña Anôtônê têtac ñandanj kêtap tañenpêcwaga sa. ⁷ Awê kaiñ êsêacnêñ biñ atom. ⁸ Biññanô, gêmungeñ amac amoa tokesec, mago galoc amoa toñawê gebe atu Anôtônê gêngac, tec asa nêmbiñ lêñ atôm ñapalê ñawêña, ⁹ gebe ñawê ñanô tonec moasiñ totau-totau ma biñgêdêñ to biññanô. ¹⁰ Ansaê gêñ, tañ Apômtau gêlic ñajam nanj. ¹¹ Ñakesec ñakoleñ, tañ ñanô masi nanj, anam awiñ atom, akip sa ênêc awêgeñ acgom, ¹² gebe gêñ, tañ êsêac sêgôm kelecgeñ nanj, embe tasôm ênêc awêgeñ, oc majenj. ¹³ Gêñ samob, tañ takip sa e ñawê êpô nanj, oc ênêc awê. ¹⁴ Ma gêñ samob, tañ gêc awê nanj ñawê. Tec biñ gêc gebe “Aôm tañ gôêc bêc nanj, matam êlac

ma ôndi sa anġa ɲacmatênenġ,
go Kilisi êpô aôm.”

¹⁵ Amboac tonanġ ajop taôm êtu nê m lêġ samobnġa ɲapep. Asêlêġ atôm lau meloc atom, asêlêġ atôm lau tokauc mêtêġagenġ. ¹⁶ Ajainġ têm ênaġa ɲaômagenġ atom, gebe têm tonec sec. ¹⁷ Amboac tonanġ atu meloc atom, mago nê m kauc êsa binġ, taġ Apômtau taê gêġam gebe êġgômġa nanġ.

¹⁸ Anôm wain e êġanġin amac atom, gebe gêġ tonanġ oc êġainġ amac. ɲalau Dabuġ ênam amac auc acgom ¹⁹ e pesalem to wê dabuġ ma wê ɲajam-ɲajam êtu nê m binġalôm. Apuc wê dabuġ sa to aôm Apômtau sa ɲa pesalem anġa nê m ɲalêlôm. ²⁰ Anam danġe êndêġ Tamenġi Anôtô endenġ tônġenġ êtu gêġ samobnġa anam aêacnêġ Apômtau Jesu Kilisi lanġô.

Binġ lauo to ɲacnġa

²¹ Asô taôm ɲalabu êtu atêc Kilisiġa.

²² Lauo sêsô nêġ ɲaci ɲalabu êtôm sêsô Apômtau ɲalabu, ²³ gebe ɲac kêt u awênê mômêapac kêtôm Kilisi kêt u gômôac dabuġ mômêapac, ma kêt u gômôac dabuġ, taġ kêt u enġ ôli nanġ nê kês iwaga. ²⁴ Tec lauo sêsô nêġ ɲaci ɲalabu êtu gêġ samobnġa, têtôm taġ gômôac dabuġ sêsô Kilisi ɲalabu nanġ.

²⁵ Amac ɲacwaga têtmac êwiġ nê m lauo atôm Kilisi têtac gêwiġ gômôac dabuġ ma kêkêġ tau kêt u êsêacnġa. ²⁶ Enġ kêkêġ nê mêtê ma kêsagu êsêac ɲa bu têt u selecġa e têt u Anôtônê gêġ, ²⁷ gebe ênac dabġnġ gômôac dabuġ e ɲawasi lanġwageġ ma ênac enġ mataanô ɲajam. Enġ gebe êlic gômôac dabuġ ɲatêmui to mêliġ-mêliġ ma gêġ ɲagêdô amboac tonanġ ɲai êpi enġ atom, gebe êlic enġ êtu dabuġ to lanġônê m sawageġ. ²⁸ Amboac tonanġ êsêac ɲacwaga têtmac

êwiñ nêñ lauo êtôm têntac gêwiñ tauñ ôliñ. Nac tañ têtac gêwiñ nê awê nañ, têtac gêwiñ tau. ²⁹ Nac teñ kêkêñ kisa gêdêñ tau ôli atomanô. Eñ gêlôm to kêtû mêtê tau ôli ñapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêñ gôlôac dabuñ, ³⁰ gebe aêac tatu ênê ôli ñagêñlêlôm. ³¹ “Kêtû biñ tonañña ñamalac êwi têna agêc tama siñ ma êsap nê awê tôn, ma êsêagêc têtû ôli tageñ.” ³² Biñ tonec ñam kêsêp lêlômsêga ma aê gawa sa kêkanônñ Kilisi to gôlôac dabuñ. ³³ Mago kêkanônñ amac gêwiñ. Nacwaga samob têntac êwiñ nêñ lauo amboac têtac gêwiñ tauñ, ma lauo samob tetoc nêñ ñaci sa.

6

Biñ kêpi ñapalê to teneñi ma tamenji

¹ Ñapalêac, tañem wamu êndêñ tenemi to tamemi êtu Apômtaunja, gebe biñ tonec jagêdêñ. ² “Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kêkêñ biñsu tonañ ma gêjac mata biñ teñ gêwiñ kêtû ñamata gebe ³ “Ôngôm gebe ômoa ñajam to ômoa matam jali ec ñêñgeñ aña nom.”

⁴ Tamenjiac, atu kasec nêñ ñapalê e añañgôm êsêac têtac ñandanja êsa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alêñ biñ êsêac ña Apômtaunê biñgeñ.

Biñ kêpi sakiñwaga to nêñ ñataui

⁵ Amac sakiñwaga, tañem wamu êndêñ nêñ ñataui nomña. Atêc êsêac to anam go taôm tonêñ ñalêlôm ñañêñ êtôm añañ sakiñ Kilisi. ⁶ Anac ñamalac matenjanô auc ña tañem wamu êtu sêlic amac ñajamña nec atom, añañgôm atôm Kilisinê sakiñwaga ma amansañ Anôtônê biñ êtu tôn tonêñ ñalêlôm samucgeñ. ⁷ Anam sakiñ topalêgeñ ma añañgôm

êtôm ajam sakinj ñamalac atom, anğôm êtôm ajam sakinj Apômtau. ⁸ Taêm ênam, lau samob, sakinjwaga to êsêac, tañ sêmoa nêñ lêtêgenj nañ, embe sênam kolenj ñajam, oc Apômtau êkêñ ñagêjô ñajam êndênj êsêac êtôm taugenj.

⁹ Ma amac ñataui, amoasinj nêñ sakinjwaga amboac tonanjenj. Awi binj saic-saic sinj. Taêm ênam gebe êsêac to amac nêñ Njatau gêngônj undambê. Enj kêpuc lau ñam atom, gêlic samob kêtôm taugenj.

Anôtônê laukasap

¹⁰ Njoc binj ñagêdô tec gêc gebe Apômtau êpuc amac tôñ ma nê ñaclai ênam amac auc akô ñajaña.

¹¹ Akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenj e akô ñajaña ma aku Sadañnê Iêñdansañ samob tulu,

¹² gebe aêac tajac sinj gêdênj ñamalac nomña atom, tajac sinj gêdênj apômtau to ñaclai ma nom ñakesec tonec ñatau to ñalau sec, tañ sêmoa undambê nañ.

¹³ Tec akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenjmanj, go atôm gebe akô ñajaña êndênj bêc sec tau e aku ñacjo samob tulu akôgenj.

¹⁴ Amboac tonañ akôgenj. Ajandinj binjanô ênêc dambêmpalê to anônj binjgêdênj êtu nêñ maluku.

¹⁵ Asô binjmalô ñañawae ñajam êtu atapa ma anam anac ñawaegenj. ¹⁶ Akêñ gêwiñj êtu nêñ lautuc. Aja sa endenj tôñgenj, gebe asi ñac sec nê sôb toja samob êndu.

¹⁷ Akuc moasinj Anôtô gêjam amac kêsiña êtu nêñ kululunj sinjña to aôc Anôtônê mêtê êtu sinj, tañ Njalau kêkêñ nañ.

¹⁸ Gêñ samob tonañ anğôm tomecegenj ma atenj Anôtô gebe ênam amac sa. Atenj mec êtôm têm samob êtôm Njalau êwê amacña. Kêtu tonañña anam jali to anğôm atu dôbgenj ma atenj êtu

Anôtônê lau samobña. ¹⁹ Ma atenj êtu aêña êwiñ gebe Anôtô êkêñ mêtê êndênj aê êndênj noc jasôm biñña e jawa ñawae ñajam ñabinj kêsêp lêlômña sa totêtac êpa sugenj. ²⁰ Kêtu ñawae ñajam tonanña aê katu ñacjaen gangônj kapoacwalô. Tec atenj gebe jasôm biñ, tanj gêjac aê ñawae nanj, lasê totêtac êpa sugenj.

Paulu gêjac mata nê biñ

²¹ Lasinji ñajam Tukiki, tanj gêjam sakinj Apômtau ñanêngeñ nanj, ênac aê gamoa to gagôm ñoc gênj samob ñaminj êndênj amac gebe ajala. ²² Aê jasakiñ ñac tau êndênj amac êwac gebe ênac minj aêacma biñ samob êndênj amac ma ênam malô amacnêm ñalêlôm.

²³ Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ biñmalô ma têntac gêwiñ tó takênj gêwiñ ñanô tau êndênj lasitêwai êwac. ²⁴ Moasinj êndênj êsêac samob, tanj têntac gêwiñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tengeñ ma tengeñ.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb